

TITUS

1:1-9

De achtergrond van Titus, uitverkiezing in Christus en de vereisten voor oudsten.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/titus/1-1-9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De brief aan Titus en de datering	2 min	4
2	Titus als onbesneden reisgenoot van Paulus	3 min	4
3	Titus en Timotheus als Paulus' helpers	2 min	6
4	Het ontstaan van de gemeenten op Kreta	2 min	7
5	Titus wordt naar Nikopolis geroepen	3 min	8
6	Orde en leiderschap in de gemeente	3 min	9
7	De besnijdenispartij op Kreta	3 min	11
8	Goede werken als vrucht van het geloof	3 min	12
9	Paulus' apostelschap en Gods roeping	4 min	15
10	Het geloof als de christelijke leer	2 min	17
11	De waarheid erkennen en uitverkoren zijn	2 min	18
12	Eeuwig leven en de tijden der eeuwen	3 min	20
13	God kan niet liegen	2 min	21
14	Aan wie beloofde God het eeuwige leven?	2 min	23

15	Uitverkoren zijn in Christus	6 min	24
16	Evangelieprediking en gemeentevorming	2 min	27
17	Het gezin als toets voor rentmeesterschap	4 min	29
18	Oudsten en opzieners delen de leiding	2 min	31
19	Karaktereisen voor oudsten in de praktijk	4 min	33
	Om verder te lezen		34

1

De brief aan Titus en de datering

Laten we Titus hoofdstuk 1 opslaan. Er staat niet zo heel veel in Titus dat niet ook te vinden is in de brieven aan Timotheus. Veel van de dingen in deze brief hebben we al kunnen bespreken, en ik heb er commentaar op gegeven. Er zijn heel wat gedeelten die rechtstreeks overgenomen lijken te zijn, en de thema's die we in beide brieven aan Timotheus tegenkwamen, komen hier weer terug. Deze brief hoort dus beslist bij dezelfde periode en dezelfde manier van denken in het leven van Paulus als die andere twee brieven.

We hebben geen rechtstreekse informatie over de datering. Het lijkt er niet op dat Paulus, toen hij deze brief schreef, al voor de tweede keer gevangenzat. Uit informatie in de brieven aan Timotheus weten we dat die kennelijk na zijn eerste gevangenschap zijn geschreven. Vooral van 2 Timotheus weten we dat die tijdens een tweede gevangenschap is geschreven. Maar 1 Timotheus en Titus zijn kennelijk tussen de eerste en de tweede gevangenschap geschreven, toen Paulus vrij was. Dat leiden we eenvoudig af uit het feit dat hij in deze twee brieven zijn gevangenschap niet noemt, maar in 2 Timotheus wel. Dat hij in boeien zit, komt in 2 Timotheus heel nadrukkelijk naar voren. Maar noch in 1 Timotheus, noch in Titus wordt daar iets over gezegd.

We weten niet hoeveel jaar er verstreken zijn tussen zijn vrijlating uit zijn eerste gevangenschap en zijn arrestatie voor zijn tweede gevangenschap. Die tijdsduur zou de uiterste grenzen aangeven voor de datering van 1 Timotheus en Titus.

2

Titus als onbesneden reisgenoot van Paulus

Timotheus is iemand over wie we heel veel weten, maar Titus is iemand over wie we niet zo veel weten. Titus wordt zelfs niet eens in het boek Handelingen genoemd, hoewel het heel duidelijk is dat hij al in de begintijd van Paulus' bediening met hem meereisde. In Galaten sprak Paulus over een van zijn eerdere bezoeken aan Jeruzalem.

Dat was kennelijk vóór de vergadering in Jeruzalem, die rond het jaar 50 na Christus plaatsvond, en vóór de tweede zendingsreis. Hij en Barnabas namen Titus mee naar Jeruzalem.

Er wordt ons verteld dat Titus een heiden was en niet besneden was. De reden dat dit in Galaten hoofdstuk 2 wordt vermeld, is dat Paulus en Barnabas door de apostelen in Jeruzalem op geen enkele manier onder druk werden gezet om deze heidenen te besnijden. En dat terwijl de vraag of bekeerlingen uit de heidenen besneden moesten worden, toen nog helemaal openlag. Paulus en Barnabas hielden natuurlijk krachtig vast aan het standpunt dat bekeerlingen uit de heidenen niet besneden hoefden te worden. Maar er waren mensen in Jeruzalem, onder wie kennelijk ook enkele oudsten in Jeruzalem, die vonden dat heidenen wel besneden moesten worden. Tenminste, tot aan de vergadering in Jeruzalem.

Titus was al vrij vroeg tot bekering gekomen. Mogelijk kwam hij oorspronkelijk uit Antiochië. Het lijkt zelfs waarschijnlijk dat hij uit Antiochië kwam, aangezien dat zowel vóór als na hun eerste zendingsreis de thuisgemeente van Paulus en Barnabas was. Hoewel Titus ergens anders tot bekering gekomen kan zijn, is hij waarschijnlijk in Antiochië tot bekering gekomen.

Hoewel nergens wordt vermeld dat hij op een van Paulus' zendingsreizen met hem meereisde, betekent dat niet dat hij dat niet deed. We hebben in het boek Handelingen namelijk geen volledige lijsten van al Paulus' reisgenoten. Uit de brief aan de Galaten weten we wel dat hij met Paulus naar Jeruzalem ging bij een gelegenheid waarbij het boek Handelingen, dat dit bezoek beschrijft, Titus niet noemt.

Uit onze studie van Galaten heb ik geconcludeerd dat het bezoek aan Jeruzalem waarover in Galaten 2 wordt gesproken, het bezoek is dat in Handelingen hoofdstuk 11 slechts heel kort wordt genoemd. Paulus en Barnabas brachten toen een bezoek aan Jeruzalem om wat geld te bezorgen aan de arme heiligen in Jeruzalem. Dat geld was door de gemeenten uit de heidenen met collecten ingezameld. Daarover wordt ons in één enkel vers aan het eind van Handelingen hoofdstuk 11 verteld. Daar worden Paulus en Barnabas genoemd; Titus wordt niet genoemd. Maar we weten dat Titus bij hen was. Dat vertelt ons dus dat Titus soms bij Paulus was, ook al vermeldt het boek Handelingen dat niet.

3

Titus en Timotheus als Paulus' helpers

Hoeveel Titus met hem heeft gereisd, weten we niet. Maar hij noemt Titus wel:

mijn oprechte zoon overeenkomstig het gemeenschappelijk geloof.

TITUS 1:4

Dat is dezelfde uitdrukking die hij voor Timotheus gebruikte. We weten hoezeer Paulus op Timotheus steunde. We weten hoe trouw Timotheus vanaf de vroegste tijd van Paulus' bediening was als een betrouwbare helper en afgevaardigde of gezant van Paulus. Titus wordt met dezelfde liefdevolle benaming aangeduid en heeft misschien wel bijna evenveel met Paulus gereisd als Timotheus. In elk geval blijkt uit de brief aan Titus dat Paulus aan Titus soortgelijke taken toevertrouwde als aan Timotheus, namelijk het aanstellen van oudsten.

Timotheus werd naar Efeze gestuurd. Daarom hoefde hij daar geen oudstenraad in te stellen, want de oudstenraad in Efeze bestond al lang voordat Timotheus daarheen werd gestuurd. Paulus had de gemeente in Efeze gesticht. En we weten dat Paulus op weg naar Jeruzalem, toen hij daar voor de laatste keer naartoe ging, zelfs een ontmoeting had gehad met de oudsten van de gemeente in Efeze. Hij ontmoette hen in Milete, en dat was voordat Paulus Timotheus daarheen stuurde.

Maar Timotheus kreeg niettemin richtlijnen voor het kiezen van oudsten. Kennelijk moest Timotheus dus betrokken zijn bij het aanstellen van vervangers, misschien voor oudsten die gestorven waren. Of misschien was de gemeente eenvoudig zo gegroeid dat ze meer leiders nodig had. Timotheus kreeg te horen hoe hij oudsten moest toevoegen aan een groep die al bestond. Titus werd, naar het lijkt, naar een gemeente gestuurd die nog maar pas bestond en misschien zelfs nog geen oudsten had. Ook hij krijgt te horen dat hij oudsten moet aanstellen. We weten het niet zeker, maar er zijn geen aanwijzingen dat er op Kreta, waar Titus was, al een oudstenraad bestond.

4

Het ontstaan van de gemeenten op Kreta

In het boek Handelingen wordt niet eens vermeld dat Paulus Kreta bezocht, behalve één keer tijdens een storm op zijn eerste reis naar Rome, toen hij geboeid was en voor zijn berechting naar Rome werd overgebracht. Het schip legde wel even aan op Kreta, alleen om te schuilen voor het slechte weer. Of Titus Paulus bij die gelegenheid vergezelde en toen op Kreta werd achtergelaten, kunnen we niet zeggen. Het boek Handelingen zwijgt daar namelijk volledig over.

Wat we in Handelingen in elk geval niet vinden, is enig bewijs dat Paulus tijdens dat bezoek een gemeente op Kreta stichtte. Hij was een gevangene. Het is onwaarschijnlijk dat ze eropuit gingen, een gemeente stichtten en Titus daar de leiding over gaven. Het is waarschijnlijker dat er, toen Paulus op Kreta aanlegde, geen christenen waren. We lezen in Handelingen dat bepaalde christenen uit steden Paulus tegemoetkwamen toen hij naar Rome reisde, maar vanuit Kreta kwam niemand hem tegemoet. Waarschijnlijk waren daar geen christenen toen Paulus zijn eerste reis naar Rome maakte.

Daarom is het waarschijnlijk dat Paulus, toen hij uit zijn eerste gevangenschap werd vrijgelaten, naar Kreta ging of eenvoudigweg Titus daarheen stuurde. Waarschijnlijker is dat Paulus er zelf naartoe ging, de gemeente stichtte en Titus achterliet om de zaken te regelen. In vers 5 staat:

Om die reden heb ik u op Kreta achtergelaten, opdat u verder in orde zou brengen wat nog ontbrak, en van stad tot stad ouderlingen zou aanstellen, zoals ik u opgedragen heb.

TITUS 1:5

Dat klinkt alsof Paulus zelf met Titus op Kreta was en Titus vervolgens achterliet toen Paulus verder trok naar andere plaatsen.

5

Titus wordt naar Nikopolis geroepen

Afgezien van deze kleine stukjes informatie weten we niet erg veel. We weten wel dat Paulus, toen hij deze brief schreef, net als toen hij 2 Timotheus schreef, de ontvangers aanspoorde om hem te komen bezoeken. Hij zei tegen Timotheus in 2 Timotheus dat hij vóór de winter naar hem toe moest komen en zijn mantel en zijn perkamenten moest meebrengen. Deze brief is van daarvoor. Om de een of andere reden, hij zegt niet waarom, wil hij dat ook Titus hem komt bezoeken, waar Paulus zich ook mag bevinden. Hij is in Nikopolis, maar niemand weet helemaal zeker waar dat is.

We lezen in hoofdstuk 3, vers 12:

Wanneer ik Artemas naar u toe zal sturen of Tychikus, beijver u dan naar mij toe te komen in Nikopolis, want ik heb besloten daar de winter door te brengen.

TITUS 3:12

Paulus overwoog op dat moment Artemas of Tychicus te sturen om Titus op Kreta te vervangen. Hij zegt dat Titus naar hem toe moet komen zodra deze mensen aankomen, of het nu Artemas of Tychicus is. Titus kon zijn post niet verlaten zolang er niemand was om die plaats in te nemen. Titus moest oudsten aanstellen en de dingen doen die hij hoorde te doen, maar hij moest klaarstaan om van zijn taken te worden ontheven zodra de volgende boodschapper van Paulus aankwam.

Paulus wist in vers 12 blijkbaar niet zeker of hij van plan was Artemas of Tychicus te sturen. Hij zegt:

‘Artemas of Tychikus.’ Blijkbaar wist hij niet zeker wie van de twee het zou worden. We weten wel dat in 2 Timotheus wordt gezegd dat Tychicus naar Efeze is gestuurd. In 2 Timotheus hoofdstuk 4, vers 12, zegt hij:

Tychikus heb ik naar Efeze gestuurd.

2 TIMOTHEÛS 4:12

Het kan dus zijn dat Paulus, toen hij Titus schreef, niet zeker wist of hij Artemas of Tychicus naar Kreta zou sturen. Uiteindelijk besloot hij Tychicus naar Efeze te sturen en stuurde hij Artemas naar Kreta. We kunnen dat op geen enkele manier weten. Hoe dan ook, het doel van het sturen van een van deze mannen naar Titus was dat Titus Kreta kon verlaten en naar de plaats kon komen waar Paulus was, in Nikopolis.

Hoofdstuk 3, vers 12, suggereert dat Paulus daar op het moment van schrijven was, in Nikopolis. Er is meer dan één plaats in de oude wereld die bekendstaat als Nikopolis, en geleerden weten niet zeker welke plaats dit precies was. Maar het lijkt wel een verdere aanwijzing dat Paulus uit zijn eerste gevangenschap was vrijgelaten, want we lezen nergens dat hij daarvoor ooit naar een plaats met de naam Nikopolis ging. Hij moet zijn vrijgelaten en die reis later hebben gemaakt.

6

Orde en leiderschap in de gemeente

Net als de andere pastorale brieven is de brief aan Titus geschreven om orde in de gemeente te brengen. Paulus zei tegen Timotheus in 1 Timotheus hoofdstuk 3, vers 14 en 15:

Deze dingen schrijf ik u, in de hoop spoedig naar u toe te komen. Maar voor het geval dat ik langer wegblijf, weet u nu hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, zuil en fundament van de waarheid.

1 TIMOTHEÛS 3:14-15

Hij schrijft dus aanwijzingen over hoe je je in de gemeente behoort te gedragen. Ook Titus wordt blijkbaar met dat doel gestuurd. Volgens Titus hoofdstuk 1, vers 5:

Om die reden heb ik u op Kreta achtergelaten, opdat u verder in orde zou brengen wat nog ontbrak, en van stad tot stad ouderlingen zou aanstellen, zoals ik u opgedragen heb.

TITUS 1:5

Orde in de gemeente was iets waar Paulus belang aan hechtte. Een van de belangrijkste dingen die blijkbaar moesten bijdragen aan een ordelijker gemeente, was het aanstellen van leiders. Het is duidelijk een wanordelijke situatie wanneer een gemeente helemaal geen erkende leiders heeft, van welke aard dan ook.

Wanneer er een vacuüm in de leiding is, is er altijd wel iemand, meestal iemand met het slechtste karakter, die naar voren wil komen om die plaats in te nemen. Vaak willen de mensen die geschikt zijn om leiding te geven die positie niet. En degenen die haar wel willen, zijn degenen die je het minst graag als leiders zou hebben. Dus zegt Paulus tegen Titus: 'Je moet een paar goede mannen aanstellen.' Dat is blijkbaar een van de dingen die op Kreta ontbreken.

Kreta was een eiland. Het was zelf geen stad. Er lagen verschillende steden op. Het lijkt erop dat er op het moment dat Paulus dit schreef in elke stad op het eiland gemeenten waren, want hij zegt dat er in elke stad oudsten aangesteld moeten worden. Natuurlijk waren er misschien niet in elke stad gemeenten, en moesten er alleen oudsten worden aangesteld in elke stad waar een gemeente was. Ook dat zou een zinnige manier zijn om zijn woorden op te vatten. Maar het doet wel vermoeden dat er op dat eiland meer dan, laten we zeggen, twee steden waren waar gemeenten waren gesticht. En aangezien Paulus Titus daar had achtergelaten, doet dat vermoeden dat Paulus er zelf geweest was. Ik denk dat we waarschijnlijk mogen aannemen dat Paulus in de periode tussen zijn eerste en tweede gevangenschap een aantal gemeenten, een hele reeks gemeenten, op dat eiland had gesticht.

7

De besnijdenispartij op Kreta

Een van de problemen op Kreta was het karakter van de Kretenzers zelf. Ze waren geneigd tot luiheid en kwaadaardigheid, en Paulus stelt dat heel duidelijk vast. Hij haalt zelfs een van hun eigen dichters aan om die beoordeling te bevestigen. En er was blijkbaar een bijzonder probleem met onruststokers uit de besnijdenispartij. Hij zegt in vers 10 van hoofdstuk 1:

Want er zijn ook veel opstandigen, mensen die zinloos praten en misleiders, vooral die van de besnijdenis zijn.

TITUS 1:10

In veel gevallen betekent ‘van de besnijdenis’ in de geschriften van Paulus Joden. In dit geval denk ik niet dat hij Joden bedoelt. Soms is het woord ‘besnijdenis’ gewoon een aanduiding voor de Joden, en is ‘onbesnedenheid’ een aanduiding voor heidenen. Maar ik geloof niet dat dit hier het geval is. Ik geloof dat de besnijdenis hier verwijst naar de besnijdenispartij, die groep waarnaar hij in Filippenzen hoofdstuk 3 verwijst, waar hij zegt:

Pas op voor de snijders, de versnijdenis.

FILIPPENZEN 3:2

Daarmee bedoelt hij een groepering van mensen die blijkbaar nauw genoeg met de gemeente verweven waren om als christenen te worden beschouwd, maar die gevaarlijk waren.

In Filippenzen hoofdstuk 3, vers 2, zegt hij:

Let op de honden, let op de slechte arbeiders, let op de versnijdenis.

FILIPPENZEN 3:2

Of ‘de snijders’ in het Grieks. Want, zegt hij:

‘Want wij zijn de besnijdenis.’ Daarmee bedoelt hij de werkelijk besneden mensen. In Filippenzen 3:2 spreekt hij dus over een groep mensen die de snijders worden genoemd, of de besnijdenispartij, zoals geleerden hen gewoonlijk noemen. En vrijwel zeker verwijst ‘van de besnijdenis’ hier in Titus 1:10 naar een partij in de gemeente, een sekte die de besnijdenis van heidenen bepleitte.

Dat het in dit geval geen Joden waren die daarvoor pleitten, lijkt duidelijk uit hoofdstuk 1, vers 12, waar staat:

Een van hen, hun eigen profeet, heeft gezegd: Kretenzen zijn altijd leugenaars, kwade beesten, luie buiken.

TITUS 1:12

Hier wordt getuigd tegen iemand van de besnijdenispartij, een van de onruststokers die hij een paar verzen eerder noemde. Degene die tegen hen getuigt, komt uit hun eigen midden en spreekt zich tegen de Kretenzers uit. Dit doet vermoeden dat zij zelf Kretenzers zijn, net zoals degene die zich tegen hen uitsprak een Kretenzer was.

Dus de mensen van Kreta, dat wil zeggen de oorspronkelijke bewoners van het eiland, lijken de onruststokers te zijn. In dit geval zijn het geen Joden die daarheen zijn gekomen, hoewel de aanwezigheid van zo'n partij doet vermoeden dat er misschien Joodse voorstanders van de besnijdenis, judaïsten, geweest waren. Maar als ze er geweest waren, waren ze nu blijkbaar waarschijnlijk vertrokken. Want Paulus richt zijn opmerkingen niet tegen Joden, maar tegen Kretenzers die Joodse mythen en de besnijdenis enzovoort bepleiten, zoals we zullen zien. Dat doet vermoeden dat sommige christenen op Kreta een aantal van deze leerstellingen hadden overgenomen, oorspronkelijk waarschijnlijk uit een Joodse bron.

8

Goede werken als vrucht van het geloof

Hij pleit in deze brief heel vaak voor goede werken. Dat doet vermoeden dat de Kretenzers, omdat ze van nature tot luiheid neigden, na hun bekering moesten worden aangespoord om goede dingen te gaan doen. En dat zien we in vers 12 van

hoofdstuk 1:

‘Ze zijn leugenaars, wilde beesten en luie veelvraters.’ Hij zegt over deze mensen in vers 16:

Zij belijden dat zij God kennen, maar zij verloochenen Hem met hun werken, aangezien zij verfoeilijk zijn en ongehoorzaam en tot elk goed werk ongeschikt.

TITUS 1:16

Sommige van deze mensen waren christen geworden, of beleden tenminste christen te zijn. Maar hun gedrag was nog niet werkelijk in overeenstemming gekomen met hun belijdenis. Hun mond beledet, maar hun daden ontkennen dat ze God kenden. Zo zien we in de laatste regel van vers 16 over hen:

‘Ze deugen voor geen enkel goed werk.’ En de uitdrukking ‘goed werk’ wordt herhaaldelijk gebruikt in het boek Titus.

In vers 7 zegt hij bijvoorbeeld tegen Titus:

Betoon uzelf in alles een voorbeeld van goede werken. Betoon in het onderwijs zuiverheid, waardigheid, oprechtheid,

TITUS 2:7

Verderop, in vers 14 van hoofdstuk 2, zegt hij:

Hij heeft Zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons zou vrijkopen van alle wetteloosheid en voor Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.

TITUS 2:14

In hoofdstuk 3, vers 1, zegt hij:

Herinner hen eraan dat zij de overheden en machten onderdanig behoren te zijn, dat zij hun gehoorzaam zijn en dat zij tot elk goed werk bereid zijn,

TITUS 3:1

In hoofdstuk 3, vers 8, zegt hij:

Dit is een betrouwbaar woord en ik wil dat u deze dingen sterk benadrukt, opdat zij die in God geloven, ervoor zorgen dat zij anderen voorgaan in het doen van goede werken. Deze dingen zijn goed en nuttig voor de mensen.

TITUS 3:8

En hij zegt het nog één laatste keer in hoofdstuk 3, vers 14:

En ook de onzen moeten leren anderen voor te gaan in het doen van goede werken, om in de noodzakelijke levensbehoeften te voorzien, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

TITUS 3:14

In een brief die zo kort is, maar drie hoofdstukken, die allemaal kort zijn, benadrukt hij maar liefst zes keer de noodzaak van goede werken. Gemiddeld komt dat neer op twee keer per kort hoofdstuk. Dat betekent dat goede werken in deze brief veel nadrukkelijker naar voren komen dan in de meeste brieven van Paulus. We weten uit wat Paulus elders schrijft, en ook uit Titus, dat goede werken geen middel tot behoud zijn, maar wel behoren tot de dingen die met behoud gepaard gaan. Als iemand behouden is, zal hij dat met goede werken laten zien. Als hij geen goede werken heeft, laat hij eenvoudig zien dat hij geen veranderd leven heeft. Paulus spoort deze mensen aan om door hun gedrag te laten zien dat ze gelovigen zijn, net zoals Jakobus iets dergelijks zei over geloof en werken.

9

Paulus' apostelschap en Gods roeping

Laten we beginnen met Titus, hoofdstuk 1. Het geheel is heel kort: eenendertig plus vijftien, zesenzeventig verzen. Zesenzeventig verzen in totaal. Er zijn hoofdstukken in 1 Korinthe die langer zijn. Bovendien behandelen veel van deze zesenzeventig verzen onderwerpen die we al grotendeels hebben onderzocht in de eerdere brieven aan Timotheus.

Paulus, een dienstknecht van God en een apostel van Jezus Christus, overeenkomstig het geloof van de uitverkorenen van God en de kennis van de waarheid, die in overeenstemming met de godsvrucht is, in de hoop op het eeuwige leven, dat God, Die niet liegen kan, vóór de tijden der eeuwen beloofd heeft. En Hij heeft op de door Hem bestemde tijd Zijn Woord geopenbaard, door de prediking, die aan mij toevertrouwd is overeenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker. Aan Titus, mijn oprechte zoon overeenkomstig het gemeenschappelijk geloof:

TITUS 1:1-3

Er zijn hier een paar dingen waarop ik wil wijzen. Hij heeft zijn groet nog niet eens uitgesproken. Die komt in vers 4:

genade, barmhartigheid en vrede zij u van God de Vader en van de Heere Jezus Christus, onze Zaligmaker.

TITUS 1:4

Maar hij heeft deze lange leerstellige uiteenzetting, en hij zegt dat hij een dienaar van God en een apostel van Jezus Christus is overeenkomstig het geloof van Gods uitverkorenen.

Ik heb sommige predikers dit vers horen uitleggen alsof het betekent dat iemand alleen werkelijk een apostel kan zijn als Gods uitverkorenen geloven dat hij een apostel is. Hij zegt:

‘Ik ben apostel op grond van het geloof van Gods uitverkorenen.’ Met ‘geloof’ wordt in die uitleg ‘overtuiging’ bedoeld. Ik heb dit horen gebruiken alsof het wil zeggen dat iemands apostelschap eigenlijk iets subjectiefs is. Als deze gemeente hem als apostel aanvaardt, dan is hij voor hen een apostel. Als hij ergens anders niet als apostel wordt aanvaard, dan is hij voor hen geen apostel.

Misschien is er enige steun voor dit idee te vinden in wat Paulus tegen de Korinthiërs zegt:

Ben ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus, onze Heere, gezien? Bent u niet mijn werk in de Heere? Als ik voor anderen geen apostel ben, dan ben ik het toch wel voor u, want u bent het zegel van mijn apostelschap in de Heere.

1 KORINTHE 9:1-2

Maar ik denk niet dat Paulus erkent dat hij, objectief gesproken, geen apostel is en dat hij alleen een apostel is voor degenen die hem als zodanig erkennen. Ik denk dat hij zegt:

‘Ook al zou ik voor anderen geen apostel zijn.’ Voor anderen, dus. Hij was geen apostel voor de Joden. Hij was een apostel voor de heidenen. Hij was niet gezonden naar de besnedenen, maar naar de onbesnedenen, en met die anderen zouden zij bedoeld kunnen zijn. Maar hij zegt:

Voor jullie ben ik dat zeker.

Wat iemand tot apostel maakt, is echter niet of mensen geloven dat hij dat is of niet. Er waren mensen in Korinthe die niet geloofden dat Paulus een apostel was. Ze trokken zijn apostelschap in twijfel, maar daardoor was hij niet minder een apostel. Wat iemand tot apostel maakt, is of God, of meer bepaald Jezus Christus, hem heeft

gezonden om apostel te zijn. Dat is wat het woord apostel betekent: iemand die gezonden is. Als iemand door Christus gezonden is, is hij een apostel, of ook maar één persoon in de hele wereld dat nu erkent of niet.

10

Het geloof als de christelijke leer

Paulus suggereert hier niet dat zijn apostelschap berust op de bevestiging van de mensen op wie zijn bediening gericht is. Wanneer hij zegt:

Paulus, een dienstknecht van God en een apostel van Jezus Christus, overeenkomstig het geloof van de uitverkorenen van God en de kennis van de waarheid, die in overeenstemming met de godsvrucht is, in de hoop op het eeuwige leven, dat God, Die niet liegen kan, vóór de tijden der eeuwen beloofd heeft. En Hij heeft op de door Hem bestemde tijd Zijn Woord geopenbaard, door de prediking, die aan mij toevertrouwd is overeenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker. Aan Titus, mijn oprechte zoon overeenkomstig het gemeenschappelijk geloof:

TITUS 1:1-3

Betekent het geloof daar niet zozeer het geloven, maar de christelijke godsdienst. De uitdrukking ‘het geloof’ wordt in de pastorale brieven vaak gebruikt. Paulus zegt:

Maar de Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen afvallig zullen worden van het geloof en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen,

1 TIMOTHEÛS 4:1

En behoud het geloof en een goed geweten. Sommigen hebben dit verworpen en hebben in het geloof schipbreuk geleden.

1 TIMOTHEÛS 1:19

Zegt hij. Hij zegt dat we aan het geloof moeten vasthouden. Het geloof stevig moeten vasthouden.

Ik heb de goede strijd gestreden. Ik heb de loop tot een einde gebracht. Ik heb het geloof behouden.

2 TIMOTHEÛS 4:7

Het geloof is eenvoudig een verwijzing naar het christelijke geloof, de christelijke godsdienst, zouden we kunnen zeggen: het geheel van leringen dat de kern van het christendom vormde. Dus wanneer hij zegt:

‘Ik ben apostel op grond van het geloof van de mensen die God heeft uitgekozen’, bedoelt hij niet in subjectieve zin dat het geloven van Gods uitverkorenen bepaalt of hij een apostel is of niet. Maar hij is een apostel die gezonden is als vertegenwoordiger van dit geloof, het geloof, het christelijke geloof.

11

De waarheid erkennen en uitverkoren zijn

Je moet niet denken dat hij zijn apostelschap afhankelijk maakt van de vraag of mensen hem al dan niet als apostel erkennen. Het gaat er veeleer om dat Gods uitverkorenen iets hebben aanvaard wat het geloof wordt genoemd, en dat ze dit

hebben gedaan door de waarheid te erkennen. Met die erkenning van de waarheid beschrijft Paulus hoe iemand tot bekering komt. Als je bijvoorbeeld kijkt naar 2 Timotheus hoofdstuk 2, vers 25, zegt Paulus dat de dienstknecht van de Heere:

Hij moet met zachtmoedigheid hen onderwijzen die zich verzetten. Misschien geeft God hun eens bekering, zodat zij tot erkenning van de waarheid komen

2 TIMOTHEÛS 2:25

Bekering heeft tot gevolg dat mensen tot kennis van de waarheid komen. Behouden worden betekent dat je op het punt bent gekomen waarop je het Evangelie erkent, dat de waarheid is, en dat je tot het geloof komt. Die groep mensen die de waarheid hebben erkend en die in het geloof zijn, duidt hij aan als de uitverkorenen. Hij werd door Christus gezonden om te dienen ter wille van de uitverkorenen. Dat had hij eerder ook gezegd in 2 Timotheus 2:10:

Daarom verdraag ik alles ter wille van de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid in Christus Jezus zouden verkrijgen, met eeuwige heerlijkheid.

2 TIMOTHEÛS 2:10

Hij beschouwt zijn bediening als iets wat in de eerste plaats ten goede komt aan de uitverkorenen. Dat betekent niet noodzakelijk degenen die al behouden zijn, hoewel een groot deel van Paulus' bediening bestond uit het opbouwen van christenen en gemeenten en het dienen van degenen die uitverkoren en al tot bekering gekomen waren. Maar hij geloofde natuurlijk dat wij vóór de grondlegging van de wereld uitverkoren waren. Hij dient dus onder ongelovigen ter wille van degenen onder hen die uitverkoren kunnen blijken te zijn. Zij kunnen laten blijken dat ze uitverkoren zijn door hun beslissing om Christus aan te nemen.

12

Eeuwig leven en de tijden der eeuwen

Paulus verbindt zijn bediening hier in vers 1 met de uitverkorenen. Vers 2 zegt:

Paulus, een dienstknecht van God en een apostel van Jezus Christus, overeenkomstig het geloof van de uitverkorenen van God en de kennis van de waarheid, die in overeenstemming met de godsvrucht is, in de hoop op het eeuwige leven, dat God, Die niet liegen kan, vóór de tijden der eeuwen beloofd heeft. En Hij heeft op de door Hem bestemde tijd Zijn Woord geopenbaard, door de prediking, die aan mij toevertrouwd is overeenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker. Aan Titus, mijn oprechte zoon overeenkomstig het gemeenschappelijk geloof:

TITUS 1:1-3

Dat verwijst ofwel naar wat de uitverkorenen hebben: zij hebben hoop op eeuwig leven. Ofwel Paulus zelf hoopt als apostel op eeuwig leven. Het is niet helemaal duidelijk, maar zijn bediening houdt verband met een hoop op eeuwig leven die er bestaat.

Hij noemt de zalige hoop later in Titus 2:13. Hij zegt:

terwijl wij verwachten de zalige hoop en verschijning van de heerlijkheid van de grote God en onze Zaligmaker, Jezus Christus.

TITUS 2:13

Eeuwig leven verwijst hier dus niet alleen naar het behoud en het leven dat we nu al hebben. Hij heeft het over het openbaar worden van dat eeuwige leven in de eeuwige werkelijkheid wanneer Jezus terugkomt. Onze hoop is dat eeuwige leven dat begint bij de heerlijke verschijning van onze grote God en Zaligmaker Jezus Christus.

Natuurlijk hebben we nu in een andere betekenis eeuwig leven. Maar daar is nog een andere dimensie aan, een andere fase van ons leven waarnaar we uitzien wanneer Jezus terugkomt.

Er staat dat God dit eeuwige leven heeft beloofd:

voordat de tijd begon.

We hebben het eerder gehad over die uitdrukking, ‘before time began’, ‘voordat de tijd begon’. Die uitdrukking komt alleen hier en in 2 Timotheus 1:9 voor. In 2 Timotheus 1:9 spreekt hij over:

Hij heeft ons zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping, niet overeenkomstig onze werken, maar overeenkomstig Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen,

2 TIMOTHEÛS 1:9

Toen we die passage bespraken, heb ik gezegd dat je de indruk zou kunnen krijgen dat de tijd een begin had en een einde zal hebben. Dat ondersteunt de gedachte dat de eeuwigheid een dimensie is die geheel onafhankelijk is van de tijd. Maar de vertaling is niet nauwkeurig. Letterlijk staat er in het Grieks: ‘before times eternal’.

Zowel de NIV als de King James en de New King James hebben deze uitdrukking zo weergegeven dat ze naar het begin van de tijd verwijst. Maar de eigenlijke bewoording in het Grieks, en de New American Standard volgt die precies, is ‘vóór eeuwige tijden’. Die zinsnede bevat dus eigenlijk geen duidelijke verwijzing naar een begin van de tijd. Wat ‘vóór eeuwige tijden’ betekent, is beslist voor discussie vatbaar.

13

God kan niet liegen

Maar Paulus grijpt in vers 2 van Titus 1 de gelegenheid aan om te benadrukken dat God niet kan liegen:

God, die niet kan liegen.

God is Zelf de waarheid. Liegen gaat tegen Zijn karakter in. Ook in 2 Timotheus 2:13 werd gezegd:

Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

2 TIMOTHEÛS 2:13

Er zijn dingen die God niet kan doen. God kan niet alle dingen doen. Wanneer we over de almacht van God spreken, betekent dat dat Hij de macht heeft om alles te doen wat Hij zou willen doen. Maar het betekent niet dat Hij in staat is om alles te doen.

Hij is bijvoorbeeld niet in staat om Zijn beloften te breken. Hij is niet in staat om te zondigen. Hij is niet in staat om tot zonde verleid te worden, staat er in Jakobus hoofdstuk 1:

God kan niet tot zonde verleid worden.

JAKOBUS 1:13

Want Hij kan Zichzelf niet verloochenen. Hij kan niet ingaan tegen Wie Hij van nature is. Van nature is Hij een waarachtige God en daarom kan Hij niet liegen.

Paulus zegt dus: luister, onze hoop is betrouwbaarder dan wat dan ook, want ieder ander die tegen je spreekt, kan zich best vergissen of liegen. God, Die spreekt, is niet in staat om te liegen.

Volstrekt niet! Zo echter moet het zijn: God is waarachtig maar ieder mens een leugenaar, zoals geschreven staat: Opdat U gerechtvaardigd wordt wanneer U rechtsprekt, en overwint wanneer U oordeelt.

ROMEINEN 3:4

zei hij in Romeinen hoofdstuk 3. Hij benadrukt hier dus de trouw van God, vooral wat Gods beloften betreft. Hij heeft het over Gods belofte om ons eeuwig leven te geven.

14

Aan wie beloofde God het eeuwige leven?

Eén ding is hier interessant. Er staat dat God dit beloofd heeft voordat de tijd begon, of vóór eeuwige tijden, of hoe we het ook willen weergeven. Hoe dan ook, hij heeft het over iets wat lang geleden gebeurde, lang voordat wij hier waren. God heeft ons dit eeuwige leven beloofd. Het is moeilijk om precies te weten in welke zin Hij het ons beloofd heeft voordat wij geboren waren. We kunnen zeggen dat Hij het Zich had voorgenomen voordat wij geboren waren, maar aan wie heeft Hij het beloofd? Tegen wie heeft Hij deze belofte uitgesproken? Ik weet het niet echt zeker. Misschien heeft Hij Zijn Vader beloofd dat Hij hierin voor ons zou voorzien. Ik weet het niet. Maar Paulus leert beslist dat het feit dat wij tijdens ons leven het eeuwige leven zijn binnengegaan, zoals bij ons het geval is, God niet heeft verrast. Het is iets wat Hij altijd heeft geweten en altijd heeft bedoeld. Zo wordt dezelfde uitdrukking ook weer in 2 Timotheus gebruikt. Daar staat:

Hij heeft ons zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping, niet overeenkomstig onze werken, maar overeenkomstig Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen,

2 TIMOTHEÛS 1:9

Nu is dit een mogelijkheid.

Bedenk dat Paulus met de uitdrukking ‘in Christus Jezus’ bedoelt dat, als wij in Hem worden bevonden, de dingen die voor Hem gelden, ook voor ons gelden. Als Hij dood is, zijn wij in Hem gestorven. Als Hij is opgestaan, zijn wij in Hem opgestaan. Als Hij aan de rechterhand van God zit, dan zitten wij in Christus in de hemelse gewesten. Waar Hij ook is, wat Hij ook heeft meegemaakt, het wordt ons toegerekend alsof het ons is overkomen.

In Efeze zegt Paulus:

omdat Hij ons vóór de grondlegging van de wereld in Hem uitverkoren heeft, opdat wij heilig en smetteloos voor Hem zouden zijn in de liefde.

EFEZE 1:4

15

Uitverkoren zijn in Christus

Daar moeten we even naar kijken, want dit is een van de passages over predestinatie waarvan het beslist de moeite waard is om enig begrip van de betekenis te hebben. In Efeze 1:4 staat:

‘Zoals Hij ons in Hem heeft uitgekozen.’ Dat wil zeggen: in Christus.

Als er nu staat dat God ons in Hem heeft uitverkoren, moet je begrijpen dat Paulus niet noodzakelijk zegt dat Hij ons heeft uitverkoren om in Hem te zijn. Dat kan waar zijn, maar dat staat er niet. Dat zou iets kunnen zijn wat je op grond van een andere passage kunt aantonen. Maar wat er werkelijk staat, is:

Hij heeft ons in Hem uitgekozen.

Hij zegt een paar verzen verder, in vers 6, ook:

‘We zijn in Hem aanvaard.’ Wat betekent het: ‘Hij heeft ons in Hem uitgekozen’? Ik hoop dat iedereen me hierin kan blijven volgen, maar voor mij is het belangrijk om te weten of God mij als individu heeft uitverkoren om christen te worden, en of dat is wat dit vers zegt. Ik geloof wel dat ieder van ons kan betogen dat God ons op een bepaalde manier heeft uitverkoren waarop mensen die niet behouden worden, niet zijn uitverkoren. Hij heeft er bijvoorbeeld beslist voor gekozen om het Evangelie ons ter ore te laten komen op een moment waarop wij nog niet te verhard waren om het te ontvangen. Anders zouden wij vandaag geen christenen zijn. Ook het feit dat Hij ons in Zijn soevereiniteit geboren heeft laten worden in een land waar het Evangelie beschikbaar was, in plaats van in een of andere stam waar het niet beschikbaar is, had

beslist iets met Zijn keuze te maken. Waarop Hij deze keuze baseerde, kunnen we niet zeggen. Hij heeft sommige mensen in gunstige omstandigheden geplaatst. Maar is dat hetzelfde als zeggen dat Hij bepaalde personen heeft uitverkoren om behouden te worden en ervoor heeft gekozen dat sommigen niet behouden zouden worden? Dat denk ik niet.

Wanneer er staat:

‘Hij heeft ons in Hem uitgekozen’, dan geloof ik dat dit hetzelfde betekent als dat wij in Hem aanvaard zijn. Dat betekent dat Christus aanvaard is en dat wij delen in Zijn aanvaard-zijn wanneer wij in Hem zijn. Zoals Hij gestorven, opgestaan en opgevaren is, zo delen wij in Zijn sterven, opstanding en hemelvaart doordat wij in Hem zijn. Dit zijn dingen die voor Hem gelden, en ze gaan voor ons gelden wanneer wij in Hem komen te zijn.

Dus als wij in Christus aanvaard zijn, is dat alleen omdat Hij aanvaard is. De Engelse vertaling die ik hier gebruik, spreekt in Efeze 1:6 van ‘aanvaard in de Geliefde’. In het Nederlands staat:

tot lof van de heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde.

EFEZE 1:6

En als wij in Hem worden bevonden, delen wij in Zijn aanvaard-zijn. En als wij in Hem uitverkoren zijn, zou je kunnen betogen dat Hij Degene is Die uitverkoren is. God heeft Jezus vanaf het begin uitverkoren, vanaf de grondlegging van de wereld. En doordat wij christenen zijn geworden, hebben wij deel gekregen aan dat uitverkoren-zijn. Wij zijn in Hem uitverkoren. Er staat niet noodzakelijk dat wij uitverkoren zijn om in Hem te zijn. Maar omdat wij in Hem zijn, worden wij als uitverkoren beschouwd, omdat Hij uitverkoren is. Wij hebben het voordeel van Zijn uitverkoren-zijn en Zijn aanvaard-zijn. Daarom kan van ons gezegd worden dat wij in Christus uitverkoren en aanvaard zijn, omdat Hij uitverkoren en aanvaard is.

Daarom zou je van het uitverkoren-zijn vóór de grondlegging van de wereld kunnen zeggen, en ik ken verschillende auteurs die het zo beargumenteren, dat het Christus was Die vóór de grondlegging van de wereld werd uitverkoren, en wij alleen bij wijze van doortrekking daarvan. Wanneer wij in Christus komen te zijn, verkeren ook wij in de toestand van uitverkoren te zijn, omdat wij in Hem waren en Hij uitverkoren was.

Dat klinkt misschien te esoterisch en eigenaardig en vreemd, maar helaas zullen alle opvattingen over voorkennis en predestinatie iets esoterisch hebben. Hoe God de toekomst kent, is een van die dingen die nooit worden uitgelegd. Dus die uitleg is niet esoterischer dan welke andere ook. Maar die zou erop wijzen dat God niet bepaalde mensen koos om erbij te horen en bepaalde mensen om erbuiten te vallen. Hij koos Jezus vóór de grondlegging van de wereld, en iedereen die in Hem is, is in Hem uitverkoren, net zoals Hij uitverkoren is, en wordt uitverkoren doordat hij in Hem is. Hij was vóór het begin van de wereld uitverkoren, en dus zijn wij in Hem vóór het begin van de wereld uitverkoren. Wij delen in die eeuwige uitverkorenheid en eeuwige aanvaardbaarheid.

Hoe dan ook, ik weet niet of dat duidelijk is of dat ik het allemaal door elkaar haal. Maar wanneer er in Titus staat dat Hij ons vóór het begin van de tijd eeuwig leven beloofd heeft, kan hij daarmee bedoelen dat Hij het in Christus beloofd heeft, aan ons in Christus. Dat wil zeggen, Hij beloofde Christus deze bestemming, en dat was vóór het begin van de tijd. En wij delen daar nu in, omdat wij nu in Christus zijn. Dat is misschien een vreemd idee, maar zoals ik al zei, er is meer dan één auteur die dat idee heeft verdedigd, en ik vind het wel enigszins logisch. Als je er een tijdje over nadenkt, vind je het misschien ook enigszins logisch.

16

Evangelieprediking en gemeentevorming

Nu, in tegenstelling tot 'vóór het begin van de tijd', brengt hij ons in vers 3 bij het heden:

En Hij heeft op de door Hem bestemde tijd Zijn Woord geopenbaard, door de prediking, die aan mij toevertrouwd is overeenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker.

TITUS 1:3

Vóór het begin van de tijd beloofde Hij dit, maar tegenwoordig, in de moderne tijd, op de bestemde tijd, heeft Hij het geopenbaard, duidelijk gemaakt. Hij vervulde de belofte door de prediking van het Evangelie:

dat aan mij is toevertrouwd, zegt Paulus,

overeenkomstig het bevel van God, onze Zaligmaker.

TITUS 1:3

waarmee hij aangeeft dat God Paulus gebod een prediker te zijn, hem koos om een prediker te zijn. Hij had daarin geen keus. Hij heeft zichzelf niet aangesteld.

genade, barmhartigheid en vrede zij u van God de Vader en van de Heere Jezus Christus, onze Zaligmaker.

TITUS 1:4

Niets heel ongewoons in die begroeting.

Om die reden heb ik u op Kreta achtergelaten, opdat u verder in orde zou brengen wat nog ontbrak, en van stad tot stad ouderlingen zou aanstellen, zoals ik u opgedragen heb.

TITUS 1:5

Blijkbaar waren er, zoals ik eerder zei, op Kreta gemeenten gesticht, maar die moeten nog zo jong zijn geweest dat er nog geen oudsten waren aangesteld. Misschien had Paulus een rondreis door Kreta kunnen maken, waarbij hij verschillende grote steden aandeed en in elke plaats een paar mensen tot bekering bracht. Zo ontstonden er in die gebieden groepen discipelen die zichzelf vermenigvuldigden, maar die nog niet georganiseerd waren en waarin nog geen orde was aangebracht. Zoals hij zegt, moesten ze als gemeenten op orde worden gebracht.

Hij zegt niet:

Stel in elke gemeente oudsten aan.

Dat is interessant, maar:

in elke stad.

Natuurlijk bedoelt hij daarmee in elke gemeente, maar het ontbreken van het woord 'gemeente' daar kan erop wijzen dat deze christenen zelfs nog niet waren samengebracht in groepen die gemeenten genoemd konden worden. Misschien waren er in elke plaats maar een paar verspreid wonende bekeerlingen, en Paulus zegt tegen Titus: 'Nu wil ik dat je deze mensen als groep bijeenbrengt en leiders over hen aanstelt en hen vormt en samenvoegt tot iets wat we werkelijk een gemeente zouden kunnen noemen.' In elke stad moet er enige leiding zijn voor de christenen die daar zijn.

17

Het gezin als toets voor rentmeesterschap

We weten het een en ander over oudsten. We hebben over oudsten en diakenen gesproken toen we 1 Timotheus hoofdstuk 3 bespraken. Ook daar hadden we vereisten voor een oudste, zoals we die ook hier hebben.

Zo iemand moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw, gelovige kinderen hebben, die niet te beschuldigen zijn van losbandigheid of opstandigheid. Want een opziener moet onberispelijk zijn, als een beheerder van het huis van God, niet eigenzinnig, niet opvliegend, niet verslaafd aan wijn, niet vechtlustig, niet uit op oneerlijke winst, maar gastvrij, goedwillend, bezonnen, rechtvaardig, heilig, beheerst, iemand die zich houdt aan het betrouwbare woord, dat overeenkomstig de leer is, zodat hij bij machte is anderen te bemoedigen door het gezonde onderwijs en ook de tegensprekers te weerleggen.

TITUS 1:6-9

In de lijst met vereisten voor oudsten hier zien we veel herhaling van wat we in Timotheus hadden. In 1 Timotheus 3 worden grotendeels dezelfde vereisten genoemd. Het gezinsleven van de man lijkt voorop te staan, omdat hij zich in zijn gezin een goede rentmeester moet betonen voordat hem het grotere gezin wordt toevertrouwd, het huisgezin van God.

Je kent het verhaal dat Jezus vertelde over de rentmeesters die een bepaald bedrag aan geld kregen, waarna hun heer vertrok. Later werd nagegaan wat ze ermee hadden gedaan. Toen het tijd was om verantwoording af te leggen, kregen degenen die hun rentmeesterschap goed hadden vervuld meer, meer om als rentmeester te beheren. In die gelijkenissen zegt Jezus:

Zijn heer zei tegen hem: Goed gedaan, goede en trouwe dienaar, over weinig bent u trouw geweest, over veel zal ik u aanstellen; ga in, in de vreugde van uw heer.

MATTHEÛS 25:21

zei Hij. Daarmee geeft Hij aan dat God ons zal beproeven in rentmeesterschap waaraan minder risico verbonden is, om te zien of we ervoor in aanmerking komen om met grotere risico's in het rentmeesterschap te worden belast.

Rentmeesterschap is eenvoudigweg het beheren van het bezit van iemand anders. Paulus zegt ergens anders, in 1 Korinthe 4, dat van rentmeesters wordt vereist dat ze trouw zijn. Hij zei:

En verder wordt van de beheerders verlangd dat zij betrouwbaar blijken te zijn.

1 KORINTHE 4:2

Hij is betrouwbaar. Hij zal zijn meester niet bestelen. Hij zal wat zijn meester hem geeft niet misbruiken, verspillen of voor zichzelf gebruiken. Hij zal de goederen van zijn meester trouw gebruiken in het belang van zijn meester.

Paulus suggereert hier dat het gezin van een man zoiets als rentmeesterschap is. Hij is een rentmeester van God, en daarom moet hij in het gezin bewijzen dat hij een goede rentmeester is voordat hem de leiding van de gemeente wordt toevertrouwd. Dat zegt hij in vers 7, nadat hij de vrouw en kinderen van de man heeft genoemd en hoe het gezin van de man eruitziet. Hij zegt:

Want een opziener moet als beheerder van Gods zaken onberispelijk zijn.

Dat wil zeggen, wat zijn eerdere rentmeesterschap betreft, voordat hij tot oudste werd aangesteld: hij had het rentmeesterschap over zijn gezin. Was hij op dat gebied onberispelijk als rentmeester van God? Zo ja, dan komt hij in aanmerking voor grotere dingen. Als hij met 10 talenten trouw is geweest, overweeg dan om hem deze keer 10 steden toe te vertrouwen. Als hij trouw is geweest in het besturen van zijn huisgezin, dan zou nu overwogen moeten worden om hem als het ware te bevorderen tot het huisgezin van God.

18

Oudsten en opzieners delen de leiding

Dit is een van de plaatsen in de Bijbel — er is er meer dan één — waar we zien dat het woord ‘opziener’ eenvoudigweg hetzelfde betekent als ‘oudste’, want hij zegt in vers 5:

Om die reden heb ik u op Kreta achtergelaten, opdat u verder in orde zou brengen wat nog ontbrak, en van stad tot stad ouderlingen zou aanstellen, zoals ik u opgedragen heb.

TITUS 1:5

En in de beschrijving van oudsten zegt hij:

Zo iemand moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw, gelovige kinderen hebben, die niet te beschuldigen zijn van losbandigheid of opstandigheid. Want een opziener moet onberispelijk zijn, als een beheerder van het huis van God, niet eigenzinnig, niet opvliegend, niet verslaafd aan wijn, niet vechtlustig, niet uit op oneerlijke winst, maar gastvrij, goedwillend, bezonnen, rechtvaardig, heilig, beheerst, iemand die zich houdt aan het betrouwbare woord, dat overeenkomstig de leer is, zodat hij bij machte is anderen te bemoedigen door het gezonde onderwijs en ook de tegensprekers te weerleggen.

TITUS 1:6-9

Ik heb al eerder gezegd dat oudste, het Griekse woord presbuteros, eenvoudigweg een oudere man betekent. Het woord voor opziener is episkopos, wat letterlijk iemand betekent die toezicht houdt. De opzieners van de gemeente waren dus de oudsten.

Het lijkt er ook op dat er in elke stad meerdere oudsten waren. Let op het meervoud in vers 5:

‘Stel oudsten aan.’ Meervoud. ‘In elke stad.’ Enkelvoud. Zo ook in Jakobus:

Is iemand onder u ziek? Laat hij dan de ouderlingen van de gemeente bij zich roepen en laten die voor hem bidden en hem met olie zalven in de Naam van de Heere.

JAKOBUS 5:14

Meervoud.

‘Van de gemeente.’ Enkelvoud. Elke gemeente in elke stad had meerdere oudsten. We lezen nergens in de Bijbel over een voorganger van een gemeente, of over een gemeente met één persoon die de enige leider was. De oudsten van de gemeente

deelden blijkbaar gezamenlijk, in onderlinge samenwerking, de last van het hoeden van de kudde.

19

Karaktereisen voor oudsten in de praktijk

In vers 7 staat dat hij niet opvliegend moet zijn. Dat alleen al zou veel mannen die tegenwoordig zowel oudste als voorganger zijn, ongeschikt maken. Het was precies die tekortkoming waardoor een voorganger in een gemeente uit zijn functie werd gezet en vervangen. Hij was een oudere man en was al heel lang voorganger, maar iedereen die met hem werkte wist dat hij een kort lontje en een scherpe tong had. Hij kwetste en intimideerde bijna iedereen die met hem werkte. Als ze zich aan deze vereiste voor oudsten hadden gehouden, zou die man nooit oudste zijn geworden.

Het interessante is dat het kerkgenootschap waartoe hij behoorde, vanwege deze uitspraak,

Zo iemand moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw, gelovige kinderen hebben, die niet te beschuldigen zijn van losbandigheid of opstandigheid. Want een opziener moet onberispelijk zijn, als een beheerder van het huis van God, niet eigenzinnig, niet opvliegend, niet verslaafd aan wijn, niet vechtlustig, niet uit op oneerlijke winst, maar gastvrij, goedwillend, bezonnen, rechtvaardig, heilig, beheerst, iemand die zich houdt aan het betrouwbare woord, dat overeenkomstig de leer is, zodat hij bij machte is anderen te bemoedigen door het gezonde onderwijs en ook de tegensprekers te weerleggen.

TITUS 1:6-9

als beleid heeft dat niemand die meer dan één keer getrouwd is geweest, voorganger in hun kerkgenootschap mag zijn, ongeacht de omstandigheden van het vorige huwelijk. Tenzij ze natuurlijk weduwnaar waren geworden. Maar als ze gescheiden waren,

ongeacht welke verklaring daarvoor gegeven kan worden, ongeacht welke overwegingen dan ook, als ze gescheiden of hertrouwd zijn, kunnen ze geen voorganger in dat kerkgenootschap zijn. Want ze willen vasthouden aan een strikte uitleg van ‘de man van één vrouw’. Maar terwijl ze sommige voortreffelijke mannen met een hoogstaand karakter uitsluiten van het voorgangerschap omdat ze aan die ene regel hier vasthouden, laten ze bepaalde mannen die maar één vrouw hebben gehad wel voorganger en oudste zijn, terwijl die op deze andere gebieden een slecht karakter hebben. In dit specifieke geval was opvliegendheid een probleem.

De woorden ‘given to’ betekenen verslaafd aan wijn. Het verbiedt dus niet dat hij ooit wijn aanraakt, maar hij mag geen man zijn die alcohol nodig heeft of op welke manier dan ook afhankelijk is van alcohol, en zeker niet iemand die dronken wordt.

Hoe kun je in vredesnaam zien of iemand geldzuchtig is of niet? Soms is het een stuk gemakkelijker om te zien dat iemand dat niet is dan dat hij het wel is. Als ze het niet voor het geld doen, als ze er geen geld voor krijgen, dan weet je dat ze het niet voor het geld doen.

Sommigen van jullie hebben een boek gelezen dat ik onlangs ook heb gelezen, met de titel *Will the Real Heretics Please Stand Up*. Ik vond het interessant om daar, in citaten van de kerkvaders uit de tweede en derde eeuw, te lezen dat het als ketterij werd beschouwd als een oudste van een gemeente betaald kreeg. Bij de kerkvaders, tot aan de tijd van Constantijn aan het begin van de vierde eeuw, geloofden de kerkvaders dat het iemand was die betaald kreeg.

De opname eindigt midden in deze gedachte; de slotzin is in de bron onvoltooid. De voorgaande zin zegt dat de kerkvaders het als ketterij beschouwden als een oudste betaald kreeg.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Titus 1:4
- Titus 1:5

- Titus 3:12
- 2 Timotheüs 4:12
- 1 Timotheüs 3:14-15
- Titus 1:10
- Filippenzen 3:2
- Titus 1:12
- Titus 1:16
- Titus 2:7
- Titus 2:14
- Titus 3:1
- Titus 3:8
- Titus 3:14
- Titus 1:1-3
- 1 Korinthe 9:1-2
- 1 Timotheüs 4:1
- 1 Timotheüs 1:19
- 2 Timotheüs 4:7
- 2 Timotheüs 2:25
- 2 Timotheüs 2:10
- Titus 2:13
- 2 Timotheüs 1:9
- 2 Timotheüs 2:13
- Jakobus 1:13
- Romeinen 3:4
- Efeze 1:4
- Efeze 1:6
- Titus 1:3
- Titus 1:6-9
- Mattheüs 25:21
- 1 Korinthe 4:2
- Jakobus 5:14

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.